

Oversigt over Justitia og Advokatsamfundets anbefalinger fra analysen om Erhvervslivets retssikkerhed under næste pandemi.

Justitia og Advokatsamfundet anbefaler vedr. erstatning og kompensation:

- At der i et kommende lovforslag om ændring af epidemiloven indsættes en bestemmelse, som slår fast, at erhvervsdrivende, som lider tab som følge af tvangsindgreb med hjemmel i loven, har **ret til erstatning eller kompensation**, hvis størrelse fastsættes i bekendtgørelser udfærdiget af erhvervsministeren under hensyn til dels erhvervsvirksomhedernes økonomiske situation, dels samfundsøkonomien.
- At den **almindelige lovgivningsproces** følges ved en forestående ændring af epidemiloven. Indgreb efter epidemiloven kan have store økonomiske konsekvenser for dansk erhvervsliv, og spørgsmålet om kompensation indebærer vanskelige principielle overvejelser om fordelingen af den økonomiske byrde, rammerne for sagsbehandlingen, klageadgang m.v. Der bør derfor ske en grundig parlamentarisk drøftelse af både de økonomiske dilemmaer og de retssikkerhedsmæssige problemer, der knytter sig til kompensationsspørgsmål, hvor både denne analyse fra Justitia og Advokatsamfundet og den kommende rapport fra regeringens arbejdsgruppe vedr. kompensation for indgreb som følge af epidemiloven inddrages.
- At det i lovforslaget indgår, at der nedsættes en **erhvervsepidemikommission** bestående af repræsentanter for erhvervslivet, udpeget af erhvervslivets organisationer, og repræsentanter for regeringen (formentlig Erhvervsministeriet, Finansministeriet og Kulturministeriet), som skal konsulteres i forbindelse med udarbejdelsen af bekendtgørelser udstedt med hjemmel i ovennævnte erstatningsbestemmelse.
- At det i lovforslaget indgår, at bekendtgørelserne **forelægges Folketingets epidemiudvalg** til godkendelse samtidig med, at der søges EU-kommissionens godkendelse, hvis der kan være tale om statsstøtte. Da en egentlig behandling af de enkelte kompensationsordninger i lovform vil være både ressourcekrævende og langsommelig, vil det være en hensigtsmæssig måde at sikre parlamentarisk grundlag for dispositionerne.
- At det i bemærkningerne til en kommende ændring af epidemiloven fremgår, at tildelingskriterierne for kompensation eller erstatning i videst muligt omfang gøres **objektive og digitaliserbare**. Dette vil både give større gennemsigtighed i virksomhedernes retsgrundlag og muliggøre hurtig og ressourceeffektiv sagsbehandling gennem anvendelse af **IT-baseret og automatiseret sagsbehandling**.

Justitia og Advokatsamfundet anbefaler vedr. den gældende ekspropriationsbestemmelse i epidemiloven:

- At udmåling af erstatning i anledning af ekspropriation sker i en **taksationskommission**, ligesom det er tilfældet i andre ekspropriationstilfælde. Det bør ved taksationskommissionens sammensætning sikres, at der er den fornødne juridiske sagkundskab og indsigt i erhvervsforhold til stede.
- At det gennem reglerne om taksationskommissionens arbejde sikres, at taksationskommissionen kan arbejde **hurtigt og smidigt** og i videst muligt omfang overlades et **frit skøn**, som ikke normeres. Reglerne bør **forelægges Folketingets epidemiudvalg** til godkendelse.
- At der *ikke* oprettes en overtaksationskommission, men at virksomheder, som vil anfægte taksationskommissionens afgørelse kan indbringe denne **direkte for domstolene**. Som følge af ekspropriationssagernes særlige karakter og behovet for indsigt i erhvervsforhold, anbefales det enten, at der indføres krav om sagkyndige dommere ved byretten i disse sager, eller at sagerne henlægges til Sø- og Handelsretten under medvirken af sagkyndige dommere. Sidstnævnte indebærer samtidig den fordel, at afgørelser om principielle spørgsmål vil kunne indbringes direkte for Højesteret.

Justitia og Advokatsamfundet anbefaler vedr. sagsbehandlingstid:

- At sagsbehandlingsregler og IT-systemer tilrettelægges således, at virksomheder i overensstemmelse med **sædvanlige forvaltningsretlige principper** sikres mulighed for at få genoptaget behandlingen af en ansøgning om kompensation - både i tilfælde, hvor der foreligger nye oplysninger og i tilfælde, hvor myndighederne har begået fejl. I andre tilfælde forudsættes det, at Erhvervsstyrelsen eller den myndighed, der i fremtiden skal administrere kompensationsordninger, indgår i en normal **dialog** med ansøgeren forud for afvisning.
- At der oprettes én indgang til Erhvervsstyrelsen, eller den i fremtiden ansvarlige myndighed, hvor ansøgere af alle kompensationsordninger kan henvende sig for **vejledning**. Denne kommunikationsenhed skal kunne løfte den skærpede vejledningspligt, som myndighederne bør være underlagt grundet de særligt indgribende konsekvenser, som afgørelser om kompensation kan have for virksomhederne.
- At der i videst muligt omfang anvendes **machine learning eller egentlig kunstig intelligens** i sagsbehandlingen med henblik på effektivisering og optimal ressourceudnyttelse.¹
- At der allerede nu udarbejdes en **beredskabsplan** af de myndigheder, der i fremtiden skal administrere kompensationsordninger. Beredskabsplanen bør både indeholde en plan for hvilke processer, der sættes i gang, når en epidemi rammer, hvem der er ansvarlig herfor, og hvordan der sikres de fornødne kompetencer og ressourcer til at holde et tilstrækkeligt kvalitetsniveau i sagsbehandlingen.

---

¹ Se hertil anbefalingen i kapitel 3 om, at tildelingskriterierne for kompensation eller erstatning i videst muligt omfang gøres objektive og digitaliserbare.

Justitia og Advokatsamfundet anbefaler vedr. appel af afgørelser.

- At der indføres en adgang til at påklage Erhvervsstyrelsens afgørelser om kompensation til **Erhvervsankenævnet**. Erhvervsankenævnet er sammensat således, at formandskabet udgøres af landsdommere, mens de øvrige medlemmer repræsenterer en særlig faglig indsigt, herunder indsigt i erhvervsforhold.
- At der udarbejdes en **beredsskabsplan** for, hvordan Erhvervsankenævnet på kort tid kan etablere en særlig afdeling/Task Force, der kan behandle de påklagede afgørelser med den fornødne hurtighed. Dette er nødvendigt for at hensigten med kompensationsordningerne – at redde virksomheder og arbejdspladser – ikke forspildes.
- At der forud for appellen til Erhvervsankenævnet sker en **lovpligtig remonstration**, så Erhvervsstyrelsen, eller den myndighed der i fremtiden administrerer ordningerne, indenfor en kort frist skal genoverveje sin afgørelse. I de tilfælde, hvor klagen ikke imødekommes, fremsender styrelsen sagen til Erhvervsankenævnet med en udtalelse og alle sagens akter.
- At afgørelser, som en virksomhed herefter ønsker prøvet i domstolssystemet, kan indbringes for **Sø- og Handelsretten** med anvendelse af sagkyndige dommere, eller at det gøres obligatorisk, at der ved byretternes behandling af sådanne sager anvendes sagkyndige dommere med den relevante faglige baggrund.

